

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา ข้อเสนอแนะและประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติม

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของสถาบันการเงินในประเทศไทย ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 27 เรื่องการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธนาคารและสถาบันการเงินที่คล้ายคลึงกัน มีแนวคิดมาจากการเกิดปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศ และสถาบันการเงินมีบทบาทที่สำคัญในการคงไว้ซึ่งความเชื่อถือในระบบการเงินโดยผ่านความสัมพันธ์อันใกล้ชิดในการกำกับและควบคุมดูแลอย่างเข้มงวดจากหน่วยงานของรัฐและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ความมั่นคงของสถาบันการเงินจึงเป็นที่สนใจและควรคำนึงถึงอย่างมาก ผู้ใช้งบการเงินของกิจการย่อมต้องการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันและเชื่อถือได้ และสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ อันจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสถาบันการเงิน ซึ่งจะประกอบประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจในอนาคตต่อไปได้ นอกจากนี้ผู้ใช้งบการเงินยังต้องการข้อมูลที่จะช่วยให้สามารถเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานอันมีลักษณะเฉพาะของกิจการสถาบันการเงินได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของสถาบันการเงินสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งบการเงิน โดยไม่เฉพาะเจาะจงว่าต้องการนักลงทุนเพียงอย่างเดียว ซึ่งผู้ใช้งบการเงินรวมถึงเจ้าหน้าที่ของกิจการ ลูกจ้าง ผู้ให้กู้ รัฐบาลและหน่วยงานของราชการ ฯลฯ ต่างต้องการการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของกิจการธนาคารที่จำเป็นต้องมีรายละเอียดอย่างเพียงพอ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาลักษณะการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี และงบการเงินสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 27 เรื่องการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธนาคารและสถาบันการเงินที่คล้ายคลึงกัน

โดยการศึกษาจากรายงานประจำปี (แบบ 56 -1) และงบการเงินที่สถาบันการเงินนำส่งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสำหรับปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547

การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของสถาบันการเงินในประเทศไทย ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 27 เรื่องการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธนาคารและสถาบันการเงินที่คล้ายคลึงกัน สามารถสรุปผลการศึกษาได้ว่า ในด้านการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 27 ที่กำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลนั้น กิจการธนาคารมีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดในกลุ่ม

สถาบันการเงิน โดยมีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดด้านต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ตามที่มาตรฐานกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูล ส่วนกิจการในกลุ่มบริษัทลิสซิ่งและแฟกเตอร์จึงมีการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานน้อยที่สุด

จากการศึกษาพิจารณาแยกการเปิดเผยข้อมูลได้เป็น 6 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธนาคารและสถาบันการเงินที่คล้ายคลึงกัน
กำหนดให้กิจการเปิดเผยลักษณะการเปิดเผยหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้าและภาวะผูกพันรวมทั้งรายการนอกงบดุล คือ

1. ลักษณะของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้า กลุ่มกิจการธนาคารมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 10 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 90.91 ของจำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผยจำนวน 1 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 9.09 ของจำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา

กลุ่มบริษัทเงินทุนมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 จำนวน 5 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 62.5 ของจำนวนบริษัทเงินทุนที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 3 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 37.5 ของจำนวนบริษัทเงินทุนที่ทำการศึกษา และ พ.ศ. 2547 มีการเปิดเผยข้อมูล จำนวน 6 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 75 ของจำนวนบริษัทเงินทุนที่ทำการศึกษา และ ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล จำนวน 2 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนบริษัทเงินทุนที่ทำการศึกษา

บริษัทหลักทรัพย์มีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 ครบทุกบริษัท คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนบริษัทหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา

บริษัทลิสซิ่งและแฟกเตอร์จึง มีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 จำนวน 9 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 75 ของบริษัทลิสซิ่งและแฟกเตอร์จึงที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 3 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 25 ของบริษัทลิสซิ่งและแฟกเตอร์จึงที่ทำการศึกษา และ พ.ศ. 2547 มีบริษัทที่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 11 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 91.67 ของจำนวนบริษัทลิสซิ่งและแฟกเตอร์จึงที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 8.33 ของบริษัทลิสซิ่งและแฟกเตอร์จึงที่ทำการศึกษา

2. ปัจจัยความไม่แน่นอนต่าง ๆ ซึ่งอาจกระทบผลที่จะเกิดขึ้นในภายหน้า กลุ่มกิจการธนาคารมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 10 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 90.91 ของจำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผยจำนวน 1 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 9.09 ของจำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา

บริษัทเงินทุนมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 6 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 75 ของจำนวนบริษัทเงินทุนที่ทำการศึกษา และ ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล จำนวน 2 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนบริษัทเงินทุนที่ทำการศึกษา

ส่วนที่ 2 การเปิดเผยวันที่ครบกำหนดของสินทรัพย์และหนี้สิน

กลุ่มกิจการธนาคาร พบว่าธนาคารมี ในปี พ.ศ. 2546 และ ปี พ.ศ. 2547 มีธนาคารเปิดเผยข้อมูลครบทุกธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 100 ของกิจการธนาคารที่ทำการศึกษา

กลุ่มบริษัทเงินทุนพบว่ากลุ่มบริษัทเงินทุนมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ ปี พ.ศ. 2547 มีกลุ่มบริษัทเงินทุนเปิดเผยข้อมูลครบทุกบริษัท คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มบริษัทเงินทุนที่ทำการศึกษา

สำหรับบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ ในปี พ.ศ. 2546 และ ปี พ.ศ. 2547 มีกลุ่มบริษัทหลักทรัพย์เปิดเผยข้อมูลครบทุกบริษัท คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มบริษัทหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษาเช่นกัน

ส่วนกลุ่มบริษัทลิสซิ่งและแฟกเตอริง พบว่าในปี พ.ศ. 2546 มีการเปิดเผยข้อมูล จำนวน 4 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอริงที่ทำการศึกษา และไม่เปิดเผยจำนวน 8 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 66.67 ของบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอริงที่ทำการศึกษา และในปี พ.ศ. 2547 มีกลุ่มบริษัทลิสซิ่งและแฟกเตอริงเปิดเผยข้อมูล จำนวน 6 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 50 ของกลุ่มบริษัทลิสซิ่งและแฟกเตอริงที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 6 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 50 ของบริษัทลิสซิ่งและแฟกเตอริงที่ทำการศึกษา

ส่วนที่ 3 การเปิดเผยลักษณะการเปิดเผยการกระจุกตัวของสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุล

1. รายการสินทรัพย์ตามลักษณะการกระจุกตัวที่มีนัยสำคัญ กิจการธนาคารมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 11 ธนาคาร ครบทุกกิจการ คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มเงินทุนมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 8 บริษัท ครบทุกกิจการคิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มหลักทรัพย์มีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 11 บริษัท ครบทุกกิจการคิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอริงมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 12 บริษัท ครบทุกกิจการคิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอริงที่ทำการศึกษา

2. รายการหนี้สินตามลักษณะการกระจุกตัวที่มีนัยสำคัญ กิจการธนาคารมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 11 ธนาคาร ครบทุกกิจการ คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มเงินทุนมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 8 บริษัท
ครบทุกกิจการคิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มหลักทรัพย์มีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 11
บริษัท ครบทุกกิจการคิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอริงมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547
จำนวน 12 บริษัท ครบทุกกิจการคิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอริงที่
ทำการศึกษา

3. รายการนอกงบดุลตามลักษณะการกระจุกตัวที่มีนัยสำคัญ กิจการธนาคารมีการ
เปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 11 ธนาคาร ครบทุกกิจการ คิดเป็นร้อยละ 100
ของจำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มเงินทุนมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 3 บริษัท
คิดเป็นร้อยละ 37.5 ของบริษัทกลุ่มเงินทุนที่ทำการศึกษา และไม่มีการเปิดเผย จำนวน 5 บริษัท คิด
เป็นร้อยละ 63.5 ของบริษัทกลุ่มเงินทุนที่ทำการศึกษา

สำหรับบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 มี
บริษัทเปิดเผยข้อมูล จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 9.09 ของบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา
และไม่มีการเปิดเผย จำนวน 10 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 90.91 ของบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ที่
ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอริงที่ทำการศึกษามีไม่มีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546
และ พ.ศ. 2547

**ส่วนที่ 4 การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธนาคารและสถาบันการเงินที่คล้ายคลึงกัน
กำหนดให้กิจการเปิดเผยผลเสียหายจากการให้กู้ยืม คือ**

1. นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับการรับรู้เงินให้กู้ยืมและเงินจ่ายล่วงหน้าตัดเป็นค่าใช้จ่าย
กลุ่มธนาคารมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 11 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ
100 ของจำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มเงินทุนมีการเปิดเผยข้อมูล ในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 7 บริษัท
คิดเป็นร้อยละ 87.5 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 1 บริษัท
คิดเป็นร้อยละ 12.5 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนที่ทำการศึกษา

สำหรับบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์มีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547
จำนวน 11 คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอริงมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 12 คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอริงที่ทำการศึกษา

2. รายละเอียดการเคลื่อนไหวของค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญกลุ่มธนาคารมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 11 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มเงินทุนมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 7 บริษัท กลุ่มเงินทุน คิดเป็นร้อยละ 87.5 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 12.5 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนที่ทำการศึกษา

ส่วนบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์มีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 จำนวน 7 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 63.64 ของจำนวนบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ทั้งหมดที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผย จำนวน 4 บริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 36.36 ของจำนวนบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ทั้งหมดที่ทำการศึกษา และในปี พ.ศ. 2547 บริษัทกลุ่มหลักทรัพย์มีการเปิดเผยข้อมูล จำนวน 9 บริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 81.82 ของจำนวนบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ทั้งหมดที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผย จำนวน 2 บริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 18.18 ของจำนวนบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอริงมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 จำนวน 7 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 58.33 ของจำนวนบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอริงที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผย จำนวน 5 บริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอริง คิดเป็นร้อยละ 41.67 ของจำนวนบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอริงที่ทำการศึกษา และในปี พ.ศ. 2547 บริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอริงมีการเปิดเผยข้อมูล จำนวน 9 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 75 ของจำนวนบริษัทลิสซิ่งและกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอริงที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผย จำนวน 3 บริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอริง คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอริงที่ทำการศึกษา

3. การแสดงรายการหนี้สงสัยจะสูญ หนี้สูญ และหนี้สูญได้รับคืน ธนาคารมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 จำนวน 7 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 63.64 ของจำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผย จำนวน 4 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 36.36 ของจำนวนธนาคารทั้งหมดที่ทำการศึกษา และในปี พ.ศ. 2547 ธนาคารมีการเปิดเผยข้อมูล จำนวน 10 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 90.91 ของจำนวนธนาคารทั้งหมดที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผย จำนวน 1 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 9.09 ของจำนวนธนาคารทั้งหมดที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มเงินทุนมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 จำนวน 5 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 62.5 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนทั้งหมดที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผย จำนวน 3 บริษัทกลุ่มเงินทุน

คิดเป็นร้อยละ 37.5 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนทั้งหมดที่ทำการศึกษา และในปี พ.ศ. 2547 บริษัทกลุ่มเงินทุนมีการเปิดเผยข้อมูล จำนวน 7 บริษัทกลุ่มเงินทุน คิดเป็นร้อยละ 87.5 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนทั้งหมดที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผย จำนวน 1 บริษัทกลุ่มเงินทุน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนทั้งหมดที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มหลักทรัพย์มีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 7 บริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 63.64 ของจำนวนบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 4 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 36.36 ของจำนวนบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา

ส่วนบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์มีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 จำนวน 7 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 58.33 ของจำนวนบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์ทั้งหมดที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผย จำนวน 5 บริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 41.67 ของจำนวนบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์ทั้งหมดที่ทำการศึกษา และในปี พ.ศ. 2547 บริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์มีการเปิดเผยข้อมูล จำนวน 9 บริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 75 ของจำนวนบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์ทั้งหมดทำการการศึกษา ไม่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 3 บริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์ทั้งหมดที่ทำการศึกษา

4. จำนวนค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญทั้งสิ้น ณ วันที่ในงบดุล ธนาคารมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 ธนาคารมีการเปิดเผยข้อมูลในปี จำนวน 11 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนธนาคารทำการการศึกษา

บริษัทกลุ่มเงินทุนมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 7 บริษัทกลุ่มเงินทุน คิดเป็นร้อยละ 87.5 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนทำการการศึกษา ไม่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 12.5 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนทำการการศึกษา

บริษัทกลุ่มหลักทรัพย์มีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 10 บริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 90.91 ของจำนวนบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ทำการการศึกษา ไม่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 9.09 ของจำนวนบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ทำการการศึกษา

กลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์มีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 12 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์ที่ทำการการศึกษา

5. จำนวนเงินที่ได้กั้นไว้สำหรับผลเสียหายที่อาจเกิดจากการให้กู้ยืมธนาคารมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 9 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 81.82 ของจำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผย จำนวน 2 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 18.18 ของจำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มเงินทุนมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 3 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 37.5 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผย จำนวน 5 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 62.5 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนที่ทำการศึกษา

สำหรับการเปิดเผยจำนวนเงินที่ได้กั้นไว้สำหรับผลเสียหายที่อาจเกิดจากการให้กู้ยืมบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ทำการศึกษามีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 เช่นเดียวกันกับบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์ที่ทำการศึกษามีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว

ส่วนที่ 5 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงโดยทั่วไปของกิจการ

ในปี พ.ศ. 2546 และ ปี พ.ศ. 2547 มีธนาคารเปิดเผยข้อมูลครบทุกธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 100 ของกิจการธนาคารที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มเงินทุนเปิดเผยข้อมูลครบทุกบริษัทกลุ่มเงินทุน คิดเป็นร้อยละ 100 ของบริษัทกลุ่มเงินทุนที่ทำการศึกษา

และในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 มีบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์เปิดเผยข้อมูลครบทุกบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 100 ของบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา

สำหรับบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์เปิดเผยข้อมูลครบทุกบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 100 ของบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์ที่ทำการศึกษาเช่นเดียวกัน

ส่วนที่ 6 การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธนาคารและสถาบันการเงินที่คล้ายคลึงกัน
กำหนดให้กิจการเปิดเผยลักษณะการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ใช้เป็นหลักประกัน คือ

1. จำนวนหนี้สินทั้งหมดที่มีหลักประกัน กิจการธนาคารมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 1 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 9.09 ของจำนวนธนาคารทำการศึกษา ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล จำนวน 11 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 90.91 ของจำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มเงินทุนมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 12.5 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 7 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 87.5 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนที่ทำการศึกษา

สำหรับบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษาไม่มีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 เช่นเดียวกันกับบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์ที่ทำการศึกษาไม่มีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547

2. ลักษณะ ประเภท และราคาตามบัญชีของทรัพย์สินที่ใช้เป็นหลักประกัน กิจการกลุ่มธนาคารมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 จำนวน 8 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 72.73 ของจำนวนธนาคารทำการศึกษา ไม่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 3 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 27.27 ของจำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา และในปีพ.ศ. 2547 กิจการธนาคารมีการเปิดเผยข้อมูล จำนวน 7 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 63.64 ของจำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 4 ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 36.36 ของจำนวนธนาคารที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มเงินทุนมีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 12.5 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 7 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 87.5 ของจำนวนบริษัทกลุ่มเงินทุนที่ทำการศึกษา

ส่วนบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์มีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 จำนวน 4 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 36.36 ของจำนวนบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 7 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 63.64 ของจำนวนบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา และในปีพ.ศ. 2547 กิจการบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูล จำนวน 2 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 18.18 ของจำนวนบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา ไม่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 9 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 81.82 ของจำนวนบริษัทกลุ่มหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา

บริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์ที่ทำการศึกษาไม่มีการเปิดเผยข้อมูลในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 2 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 16.67 ของจำนวนบริษัททำการศึกษา ไม่เปิดเผยข้อมูล จำนวน 10 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของจำนวนบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์ที่ทำการศึกษา

อภิปรายผล

จากการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของกิจการธนาคารและสถาบันการเงินที่คล้ายคลึงกัน พบว่าในการเปิดเผยในรายงานประจำปีมีการจัดทำและนำส่งรายงานเป็นภาษาอังกฤษและสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น เนื่องจากบริษัทมีความต้องการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งบการเงิน, บริษัทร่วมทุน และนักลงทุนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมากขึ้น แต่ยังมีกลุ่มสถาบันการเงินบางกลุ่ม โดยเฉพาะในกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์ที่มีการจัดทำรายงานเป็นภาษาอังกฤษน้อยกว่าบริษัทในกลุ่มอื่น ๆ

การนำเสนอข้อมูลในงบการเงินในรายงานประจำปีของกิจการธนาคารและสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นั้น ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่ปรากฏในงบการเงินและข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินที่นำเสนอ เว้นแต่มีการให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนของบริษัท วิสัยทัศน์ พันธกิจของบริษัท สาสน์จากประธานกิจการ รายงานและบทวิเคราะห์ของผู้บริหาร เป็นต้น ซึ่งเป็นข้อมูลที่ทำให้ผู้ใช้รายงานประจำปีรู้จักกิจการมากขึ้น และเข้าใจภาพที่ผู้บริหารบริษัทต้องการสื่อสารมากกว่าข้อมูลที่เปิดเผยในงบการเงิน และเป็นการเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในโอกาสของบริษัทได้

ข้อสรุปจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี กิจการธนาคารซึ่งเป็นกิจการที่มีความใกล้ชิดและเป็นที่ยอมรับของประชาชนมากที่สุด มีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี และให้ข้อมูลที่สำคัญมากกว่ากิจการในกลุ่มสถาบันการเงิน และกิจการกลุ่มสิทธิซึ่งและแพคเกจจิ้งมีการนำเสนอข้อมูลในรายงานประจำปีน้อยที่สุด

จากการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน พบว่าลักษณะการเปิดเผยข้อมูลของธนาคารและสถาบันการเงินในตลาดหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 27 ซึ่งตามมาตรฐานกำหนดให้เปิดเผยใน 8 ลักษณะใหญ่ ได้แก่ (1) การแสดงรายการในส่วนของงบดุล (2) การแสดงรายการในงบกำไรขาดทุน (3) การเปิดเผยหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้าและภาระผูกพันรวมทั้งรายการนอกงบดุล วันที่ครบกำหนดของสินทรัพย์และหนี้สิน (4) การเปิดเผยการระงับตัวของสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุล (5) การเปิดเผยผลเสียหายจากการให้กู้ยืม (6) ความเสี่ยงโดยทั่วไปของสถาบันการเงิน และ (7) การเปิดเผยทรัพย์สินที่ใช้เป็นหลักประกัน

ข้อสรุปจากการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน เมื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลแยกเป็นกลุ่มตามลักษณะการประกอบกิจการ พบว่าลักษณะของกิจการที่แตกต่างกันรวมถึงขนาดของกิจการที่ต่างกันส่งผลให้มีการแสดงรายการที่แตกต่างกันไป โดยสามารถแบ่งอภิปรายเป็นกลุ่มได้ ดังนี้

1. กลุ่มกิจการธนาคาร การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินเป็นไปตามที่มาตรฐาน ฉบับที่ 27 ทั้งการแสดงผลรายการในงบดุลและงบกำไรขาดทุน สำหรับการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินกำหนดนั้น เนื่องจากกิจการธนาคารเป็นกลุ่มกิจการที่มีขนาดใหญ่ มีการแข่งขันกันสูงมากในตลาดการเงินของประเทศ และปัจจุบันกิจการธนาคารมีการขยายขอบเขตการให้บริการในหลากหลายในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ซึ่งแต่เดิมมีการให้บริการเพียงรับฝากเงินและการให้กู้ยืมเท่านั้น ทำให้กิจการธนาคารต้องมีการเปิดเผยข้อมูลให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่กำหนดมากที่สุด

ดังนั้นจากการศึกษาพบว่ากิจการธนาคารมีการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินครบถ้วนมากที่สุดในกลุ่มสถาบันการเงินที่ทำการศึกษา

2. กลุ่มบริษัทเงินทุนและกลุ่มบริษัทหลักทรัพย์ การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินเป็นไปตามที่มาตรฐาน ฉบับที่ 27 ทั้งการแสดงรายการในงบดุลและงบกำไรขาดทุน สำหรับการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบ งบการเงินกำหนดนั้น ได้มีการเปิดเผยข้อมูลตามที่มาตรฐานกำหนด แต่ในแต่ละเรื่องที่มีมาตรฐานกำหนดให้เปิดเผยจะมีรายละเอียดปลีกย่อยให้นำเสนอ เช่น การเปิดเผยหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้าและภาระผูกพันรวมทั้งรายการนอกงบดุล วันที่ครบกำหนดของสินทรัพย์และหนี้สิน มาตรฐานฉบับที่ 27 มีการกำหนดให้เปิดเผยเกี่ยวกับลักษณะของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้า ปัจจัยความไม่แน่นอนต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อในภายหน้า ประมาณจำนวนผลกระทบทางการเงิน ลักษณะและจำนวนเงินของภาระผูกพันเกี่ยวกับการให้กู้ยืมที่เพิกถอนไม่ได้ เป็นต้น ในบางรายละเอียดเพิ่มเติมที่มาตรฐานกำหนดให้มีการเปิดเผย บริษัทกลุ่มเงินทุนและกลุ่มบริษัทหลักทรัพย์ยังเปิดเผยไม่ครบถ้วน

3. กลุ่มบริษัทลิสซิ่งและแฟกเตอร์িং จากการศึกษาเป็นกลุ่มบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลน้อยที่สุด การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในส่วนของงบดุลและงบกำไรขาดทุนมีความครบถ้วนเป็นไปตามที่มาตรฐานกำหนด แต่ในการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินบริษัทกลุ่มลิสซิ่งและแฟกเตอร์িংยังมีการเปิดเผยข้อมูลได้ไม่ครบถ้วนตามที่มาตรฐานกำหนด อาจเนื่องมาจากกลุ่มบริษัทลิสซิ่งและแฟกเตอร์িংมีรายการทางบัญชีน้อย ในบางรายการที่มาตรฐานกำหนดให้มีการเปิดเผยบริษัทอาจไม่มีรายการบัญชีดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

การศึกษารายการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของสถาบันการเงินในประเทศไทย ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 27 เรื่องการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธนาคารและสถาบันการเงินที่คล้ายคลึงกัน สถาบันการเงินทั้ง 4 กลุ่มที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ยังมีการเปิดเผยข้อมูลที่ยังไม่ครบถ้วนตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 27 กำหนด โดยเฉพาะกลุ่มบริษัทลิสซิ่งและแฟกเตอร์িংที่มีการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานฉบับนี้น้อยที่สุด จึงควรมีการเปิดเผยข้อมูลให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนและผู้ที่ทำธุรกรรมร่วมกับสถาบันการเงิน โดยเฉพาะฐานะทางการเงินของกิจการเป็นสิ่งที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนและบุคคลโดยทั่วไปเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้นควรปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของหน่วยงานกำกับดูแลอีกด้วย รวมทั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดมาตรฐานการบัญชี และหน่วยงานกำกับดูแลต่าง ๆ

ควรให้ความสำคัญให้ด้านข้อมูลข่าวสาร รวมถึงควรรวบรวมคำถาม คำตอบของประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ และประเด็นที่ยากในการทำความเข้าใจ โดยการให้บริการตอบปัญหาที่เกิดขึ้นทันที เพื่อให้ นักบัญชีปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกันตามมาตรฐานการบัญชี รวมถึงความสำคัญถึงความถูกต้องของหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป กฎ และข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการนำมาปฏิบัติ นอกจากประเด็นดังกล่าวแล้ว นักบัญชีควรให้ความสำคัญในการติดตามความเคลื่อนไหวของข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและกฎเกณฑ์ปฏิบัติด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

ประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติม

ประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติม คือ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความครบถ้วนในการเปิดเผยข้อมูลของสถาบันการเงินกลุ่มต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี โดยเป็นการศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความครบถ้วนในการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน เช่น ปัจจัยจากความแตกต่างของหน่วยงานที่กำกับดูแล เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทยหรือตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอาจมีการกำหนดกฎเกณฑ์ในการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ อาจมีการศึกษาเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ข้อกำหนดในการเปิดเผยข้อมูลต่อหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างอีกด้วย